

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

Kiadja
az Országos Széchényi Könyvtár
Módszertani Osztálya

4.évf.

6.sz.

A Könyvtári Figyelő 1958.évi 5.számában közreadtuk Mackay Műszaki anyag fordítása és felhasználása c. előadását, amely a természettudományi és műszaki fordítások tárgyában 1958. március 5.-én Londonban tartott értekezleten hangzott el. Az alábbiakban közöljük az ugyanezen a konferencián elhangzott második előadást, amely a fordítások pénzügyi vonatkozásait fejtegeti.

A Könyvtári Figyelő szerkesztősége.

Liebesny, F.:

A FORDÍTÁSOK PÉNZÜGYI VONATKOZÁSAI

A következőkben egyrészt mint a fordítások felhasználója, másrészt pedig mint fordító kívánok szólni. A Mond Nickel Company Limited szabadalmi osztályának tájékoztató csoportjában ugyanis egyrészt szabadalmak és más jogi dokumentumok, másrészt pedig műszaki és természettudományi cikkek kivonatolásának és fordításának munkája folyik idegen nyelvekről s időnként idegen nyelvekre. Ennek a munkának nagy részét magán az illető osztályon végezzük. Mivel azonban állandóan határidőre kell dolgoz-

nunk, - ez a szabadalmi munkák terén nagyon általános tünet, - a ránk nehezedő sürgősség arra kényszerít bennünket, hogy egyes munkákat külső fordítókra bizzunk. Ily módon azután jelentős tapasztalatot sikerült szereznünk a fordítói munka gazdaságosságát, valamint pénzügyi vonatkozásait illetően.

A fordítások pénzügyi oldaláról csak némi habozás leküzdése után szólhatok. Egy látom ugyanis, hogy a szakmában etikai szempontból nem tartják megengedhetőnek, mennyit kér, illetve mennyit fizet valaki a fordításokért. Éppen azért viszonylag szilárd összehasonlítási alapot választottam oly módon, hogy a Nyelvtudományi Intézet 1957. évi konferenciáján megállapított szabvány díjtételeket vettem eme összehasonlító vizsgálódásom alapjául. Sietve azt is hozzá kell még tennem, hogy a szabvány díjtételekhez még 150-200 %-ot hozzá kell számítanunk a műszaki, illetve speciális jellegű munkák elvégzésének fedezetéül szolgáló tartalék céljaira. Önök közül talán sokan azt fogják gondolni, hogy ezek a díjtételek nem eléggé reálisak és gondolatban pl. azokkal a díjtételekkel hasonlítják majd össze, amelyeket a kormányzat hagyott jóvá és amelyek - úgy gondolom - az általam említettekénél kissé alacsonyabbak. De vannak olyan fordítók is, akik a műszaki és természettudományi folyóiratokban igen széles körben közölnek hirdetésekét és olyan díjtételekért ajánkoznak, amelyek még a Nyelvtudományi Intézet díjtételeinél is 50 %-kal alacsonyabbak. /1000 szónak németből angolra való fordítását pl. 25 shillingért vállalják./ Másrészt viszont a Scientific and technical translating /Természettudományi és műszaki fordítás/ című újabb UNESCO-könyvben ismertetett díjtételek a fordítás szabvány díjtételeinek tekinthetők; ezerről pl. a németről angolra történő fordítás szavanként 0,87 US centbe kerül /ez 1000 szavanként megközelítően 3 guineát tesz ki/; ez a díjszabás tehát magasabb a Nyelvtudományi Intézet szabvány díjtételeinél. Abban az esetben tehát, ha a Nyelvtudományi Intézet szabvány díjtételeit normaként fogadjuk el és 100-nak vesszük, akkor ehhez viszonyítva a természettudományi és műszaki anyag kereskedelmi forgalomban megállapított díja 50-150 között váltakozik.

A következőkben megkísérlem azoknak a különböző módoknak az elemzését, amelyek útján fordítások készülhetnek; azután megpróbálom összehasonlítani relatív hatásosságukat. A fordítás terén nyolcféle eljárást szá-

moltam össze:

- 1/ Közvetlen fordítás gépirónak való diktálás útján.
- 2/ Diktáló-gép útján történő fordítás.
- 3/ Szóbeli fordítás.
- 4/ Eskü alatt készült fordítás.
- 5/ Fordítógép útján való fordítás.
- 6/ Külső fordítók útján való fordítás.
- 7/ Munkaközösségben történő fordítás.
- 8/ Kézirással történő fordítás.

A fordítások elkészítésének különféle módjai közül nyilvánvalóan az 1.számú eljárás, azaz a "Közvetlen fordítás gépirónak való diktálás útján" jelent a cikkek teljes terjedelemben való lefordítása alkalmával igen gazdaságos eljárást, mivel a fordításnak ennél a fajtájánál kevesebb közbeeső munkafázisra van szükség, mint bármely más eljárásnál. Ez az eljárás mód valóban egyetlen szakaszban végrehajtható és tisztán és kizárólag a fordítónak és a gépirónak idejét veszi igénybe.

2/ Diktáló-gép útján történő fordítás.

A diktáló gépek felhasználásával történő fordítás gazdasági oldala csaknem azonos a fentebb említett eljárás pénzügyi oldalával; a fordító és a gépiró által felhasznált idő ugyanis hozzávetőlegesen azonos azzal az idővel, amelyet a gépirónak való diktálás útján végzett közvetlen fordítás igényel. Természetesen ilyen vonatkozásban számolnunk kell bizonyos módosító tényezőkkel, nevezetesen azzal, hogy az az idő, amit a fordító egyes szavaknak a szótárban való kikeresésére fordít / - ez időnként elkerülhetetlen -, vagy amelyet egyes számadatoknak vagy hivatkozásoknak ellenőrzésére használ fel, csak az ő idejét s nem a gépiró idejét befolyásolja, mivel a diktáló berendezést ilyen szünetek alkalmával egyszerűen kikapcsolja. Ugyanigy a munkának bármilyen külső oldalról bekövetkező megszakítása, mint amilyen pl. a telefonhívás stb. csak az egyik személynek, s nem kettőnek az idejét veszi igénybe. A vállalaton részéről eszközölt számítások azt mutatják, hogy diktáló berendezések felhasználása által a gépiró munka idejében mintegy 50 %-os megtakarítás eszközölhető. A diktáló berendezés beruházási költsége és amortizációja aránylag csekély, annak ellenére, hogy az ilyen típusú berendezéseknél - ha hatásos munkát akarunk kifejteni - rendsze-

rint két gépre van szükség: egy gépre a fordító részére és egy másik gépre, amely a diktált szöveget a gépiró számára visszamondja. Ha mármost a két gépből álló berendezés beruházási költségre hozzávetőlegesen 200 fontot, hasznos élettartam címén pedig - mondjuk - öt évet számítunk, akkor az ilyen vonatkozásban felmerülő heti költség megközelítően 15 shillinget tesz ki. Ha a fordítói teljesítmény hetenként mintegy 30 000 szó, akkor ez az ezerszavanként jelantkező 6 penny költségtöbblet szinte elhanyagolható összegnek tűnik. A fordításnak ilyen módon történő elvégzése mellett felmerülő költség tehát a gépirónak való diktálás útján készült közvetlen fordítás költségének mintegy 80 %-át teszi csak ki.

3/ Szóbeli fordítás

Dr. Mackay említést tett már a fordításnak arról a módjáról, amelyet én szóbeli fordításnak nevezek. Ez az elnevezés tulajdonképpen nem saját meghatározásom; találkoztam ezzel a kifejezéssel már másutt is. Olyan eljárás ez, amelyet mind szélesebb és szélesebb körben alkalmaznak. Véleményem szerint ez az eljárás egyike a leghatékonyabb fordításmódoknak. A munka a következőképpen megy végbe:

A kutató meglát valahol egy kivonatot, ami azonban nem elégíti ki kíváncsiságát. Ha mármost a meglehetősen hosszú, mondjuk 20 000 szóból álló cikk teljes fordítását igényelné, akkor ez legalábbis 25 fontsterlingjébe kerülne, még abban az esetben is, ha olyan külső fordító által megállapított igen alacsony díjtételt vennénk tekintetbe, aki a német szöveget angolra 25 shillingért fordítja; ez valóban igen alacsony díj-szabás. A helyzet azonban az, hogy az illető kutató minden valószínűség szerint nem kívánja felhasználni a teljes cikk fordítását, hanem annak csak nagyon kis része érdekli. A főfeladat tehát most tulajdonképpen abban áll, miképpen lehetne rátalálni arra a kis részre, amire a hosszú cikkből csakugyan szüksége van. Ennek a munkának elvégzése végett a fordító és a kutató összeül; a fordító a cikknek vagy csak a fejezeteimeknek, illetve az ábrák és a diagrammok szövegének nagyon nyers és kihagyásos fordítását végzi mindaddig, amíg a cikk tulajdonképpeni "magjára" rá nem bukkannak. Tapasztalatom szerint a cikkeknek ez a magja nem szokott több lenni, mint az egész cikk 10 %-a; ez a rész azután - ahelyett, hogy a 20 000 szavas egész cikk fordítására hosszú időt kellene pazarolnunk - néhány órán belül lefordítható. Ha mindjárt számításba vesszük is mind a

kutató, mind a fordító idejét, még mindig mintegy 50-66 %-os megtakarítás mutatkozik ebben az esetben azzal a költséggel szemben, amely az egész cikk lefordításakor felmerült volna. Persze ennek az eljárásnak a hátránya abban a régi közmondásban foglalható össze, hogy: "ami az egyiknek haszna, az a másiknak kára". Az a rész ugyanis, amelyet végezetül is a hosszú és minden valószínűség szerint fontos cikkből lefordítottunk, nagyon kevés, vagy talán semmi hasznot sem jelent senki más számára; ugyanakkor pedig más kutatók esetleg ugyanezen cikk más részei iránt érdeklődnek. Ennek következtében, ha ezt a módszert rendszeresen alkalmazzák, akkor igen kevés cikkről nyernénk teljes, elejétől végig terjedő fordítást s az Aslib Commonwealth Index of Scientific Translations /Természettudományi Fordítások Jegyzéke/ olyan lenne, mint valami dirib-darabokból összeállított takaró.

4/ Eskü alatt készült fordítás

A következő csoporthoz tartozó fordítások neve: eskü alatt készült fordítások; ez meglehetősen kellemetlen dolgot jelent, már ami a mi jogi életünket illeti. Eskü alatt tett fordításokra van ugyanis szükség sok olyan jogi eljárásnál, ahol írásos dokumentumokat idegen nyelven idéznek. Mivel pedig a mi köznépi felfogásunk szerint - aminek bizony lehet némi reális alapja is - a mi bíránk, ügyvédek, természettudósaink stb. semmi egyéb nyelven nem tudnak olvasni, csak őfelségének, a királynőnek angol nyelvén, fordításokat kell az ő támogatásukra készíteni. A közönséges és az eskü alatt készült fordítás között mindössze az a különbség, hogy a fordítónak "ezen alkalmmal ünnepélyesen és őszintén ki kell nyilatkoztatnia, hogy /1/ megfelelő nyelvismerettel bír a szóhajvő nyelvek tekintetében, másrészt /2/, hogy az általa készített fordítás hű és jó". Amikor ez az ünnepélyes nyilatkozat megtörtént, akkor ez által és az 1835. évi Statutory Declarations Act rendelkezése alapján a nyilatkozatban foglaltakat valóban fogadják el.

A kérdés gazdasági oldala szempontjából ez mindenekelőtt annyit jelent, hogy fordítási példányonként további 2 shilling és 6 penny-t kell fizetni azért, hogy az említett nyilatkozat az esküt kivevő tisztviselő előtt megtörtént. Valójában véve azonban az ilyen fordítás során felmerülő költségek ennél sokkal magasabbak, mivel ilyen esetben a fordításnak egyrészt tökéletesnek, másrészt külső kivitelezés tekintetében is kife-

gástalannak kell lennie; minden törlést, kiegészítést, javítást, stb. ui. az esküt kivevő tisztviselőnek saját kézjegyével kell ellátnia. Hőviden összegezve, a felmerülő egyéb költségek ilyen esetekben rendszerint jóval felette állnak a közönséges fordítás költségei 25-33 %-ának.

5/ Fordítógép utján való fordítás

A fordítógép utján készülő fordításokat tabunak nyilvánították ezen a konferencián. Ugy érzem azonban, hogy ezen eljárás gazdasági vonatkozásaira mégis ki kell röviden térnem. Egyik legutóbbi előadásában dr. A. P. Booth közölt már hozzávetőleges adatokat arra vonatkozóan, hogy a Birkbeck Collegeben gépi fordításokat készítő elektronikus fordítógép kb. milyen várható valószínű sebességgel működik. Ennek a berendezésnek a teljesítőképessége jelenleg óránként 1.000-3.000 szó.^{1/} Láttam azokat a fordításokat, amelyeket ez a gép készített és - bár nem kívánok kitérni a fordítás minőségének megvitatására - mégis meg kell állapítanom, hogy nagyon jóknak mondhatók. Ugy gondolom azonban, hogy a berendezés teljesítőképessége a közeljövőben minden bizonnyal percenként 1.000 szóra lesz növelhető. A nehézség - mint látom - a gép nem kielégítő termelékenységében rejlik; ez azonban tisztán és kizárólag olyan technikai hiányosságnak tekinthető, amelyet hamarosan ki lehet majd küszöbölni. A kereskedelmi forgalomban kapható elektronikus fordítógép ára - amint azt dr. Booth közölte - most van kialakulóban és előreláthatóan 8.000 - 10.000 fontsterlingre^{2/} tehető. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a berendezés hasznos élettartama kb. 10 év, és hogy egy elektronikus mérnököt kell alkalmazni a hibák kijavítására, a programtervezet összeállítására és az elektronikus fordítógép karbantartására, továbbá ezenfelül még egy idegen nyelvű szerkesztőt a programtervezet ellenőrzésére stb., - akkor az ilyen berendezés évi költsége kb. 7.000 £-t tesz ki, a várható teljesítmény viszont napi 400 000 szóra tehető, ami évenként 100 millió szóval egyenlő. Az a fordítói munkaközösség, amelynek ennyi lenne az évi teljesítőképessége, kb. 250 000 £ fizetést kapna; ez annyit jelent, hogy a megfelelő száma fordító alkalmazása esetén felmerülő költ-

^{1/} A. D. Booth, Aslib Proceedings, 9.köt. 6.sz. 1957. június, 180.lap.

^{2/} Uo. 181.lap.

ség az elektronikus fordító gép évi üzemi költségének 35-szörösére rúgna. Hogy mikor fog ez a csapás, - fizetésünkért keményen megdolgozó fordítókra - ráncszakadni, azt nem tudhatjuk előre.

6/ Külső fordítók útján való fordítás

Gyakran előfordul, hogy külső fordítókat veszünk igénybe, bár nem igen szeretjük a fordításokat idegenekre bízni. Ez bizonyos mértékig nem más, mint idő- és pénzkérdés.

Külső fordítók igénybevétele jelent ugyan bizonyos előnyöket, ugyanakkor azonban számtalan hátránnyal jár. A hátrányok olyan vonatkozásban mutatkoznak, hogy egyrészt rendszerint csak hosszabb idő elteltével - általában 6 hónap múltával - készül el a fordítás, másrészt pedig nem mindig tekinthető a fordítás megbízhatónak, különösen olyan esetben, amikor a külső fordító első alkalommal kap ^{vic} munkát. Meg vagyok róla győződve, hogy mi valamennyien tudnánk eseteket felhozni arra, amikor a külső fordítók által elkészített fordításokon rengeteg sok javítanivaló akad, illetve teljes egészükben át kell azokat dolgoznunk. Röviden összegezve: a külső fordítók sokkal kevésbé állnak ellenőrzésünk alatt, mint azok a fordítások, amelyeket saját hivatalunkban készítenek; a különbség a javunkra legfeljebb az, hogy ha nem vagyunk velük megelégedve, módunkban áll másokhoz fordulni. A fordítás ezen módjának előnye a költségmegtakarításban mutatkozik; ha ugyanis a külső fordításokat belső fordításokkal hasonlítjuk össze, akkor azt látjuk, hogy átlagosan egész 50 %-ig terjedő megtakarítás érhető el, természetesen csak abban az esetben, ha a fentebb említett javítások eszközzésére, illetőleg a fordítás teljes egészében való átdolgozására nincs szükség. Előny még olyan vonatkozásban is mutatkozik, hogy mentesíti az embert a fordítás munkájától; az ily módon megtakarított idő azután sokkal hasznosabb feladatok elvégzésére, így pl. unalmas érdeklődésekre való válaszadásokra fordítható. Abban az esetben, ha sürgős munkák fordításáról van szó, külső fordítók alkalmazása nem igen jöhet tekintetbe.

7/ Munkaközösségben készült és több részből összeállított fordítások

A fordításoknak ebbe a csoportjába egyrészt olyan munkaközösségek által végzett fordítások tartoznak, mint amilyeneket a Department of Scientific and Industrial Research /Természettudományi és Ipari Kutató Osztály/, vagy pedig az Iron and Steel Institute /Vas és Acél Intézet/

végeztet; másrészt ezek olyan kereskedelmi fordító vállalatok által végzett fordítások, amelyek egész folyóiratoknak vagy egyes folyóiratrészeknek angolra való fordítását kereskedelmi vállalkozásként végzik. Ezek a munkaközösségben készült fordítások csakugyan igen olcsóknak tűnnek. Az olyan fordítás pl. amelyet a fenti Kutató Osztály készített, az eredeti orosz szöveg egy-egy oldala után legfeljebb 8 shillingbe kerül, de az is előfordul, hogy az ezzel kapcsolatos költség oldalanként mindössze 2 shilling 6 penny. Így oroszról angolra való fordítás esetén a maximális fordítási díj a szabvány díjszabásnak legfeljebb csak 1/3-át teszi ki. Természetesen ez az eljárás bizonyos vonatkozásban zsákbamacsokát jelent; szerencsésének kell ugyanis az embernek lennie, hogy az ilyen fordított folyóiratokban olyan anyagnak a fordítását találja és kapja, amire valóban szüksége van. Ennek ellenére azt is számításba kell vennünk, hogy a fordítás díja - amint azt feljebb már megállapítottam - a mi szabvány 100 egységünkhöz viszonyítva mindössze 10-33 egység között mozog.

A Vas- és Acél Intézet díjszabás-mértékét újabban állapították meg. Ennek az Intézetnek a díjtételei kb. a Kutató Osztály díjszabásának maximális díjtételeivel egyeznek. Ezzel kapcsolatban olyan értesüléseink vannak, hogy a németből angolra való fordítások 1.000 szavanként 15 shillingbe, oroszról angolra pedig 1.000 szavanként 1 fontba és 10 shillingbe kerülnek. Ha a fordítások több példányban készülnek, akkor - úgy hiszen - némi árcsökkenés következik be; ez azonban az eredeti költséget nem igen befolyásolja.

Az Amerikai Egyesült Államokban nagyobb számban adnak ki idegen nyelvről fordított folyóiratot, mint Angliában, bár a Pergamon Kiadó újabban több oroszról fordított folyóiratot tesz közzé; ezek között hat orvostudományi folyóirat van: a fordítások kiadására az Amerikai Egyesült Államok Egészségügyi Minisztériumával kötött megállapodás értelmében kerül sor. Ez a kiadó most a Journal of Electric Technology, U.S.S.R. c. folyóirat rendszeres közzétételét kezdte meg; a szóbanforgó kiadvány az Elektrizszagtvo című orosz folyóirat angol változata. Az előfizetési felhíváson közzétett általános tájékoztatás szerint az egy-egy oldalra eső díjszabás rendszerint 2-3 penny, azaz 1.000 szavanként 4-6 penny. Tehát még abban az esetben is, ha az ilyen folyóirat felhasználhatóságának mértékét a 40:1 arány fejezi ki, - ami annyit jelent, hogy minden negyven

cikkből mindössze csak 1 számíthat az előfizető közvetlen érdeklődésére, - még ebben az esetben is az ilyen fordításszolgáltatás, a mi szabvány 100 egységünkhöz viszonyítva csak kb. 30-33 költségegységet tesz ki. Sajnos, az ilyenfajta folyóirat-fordítások szinte kizárólagosan csak az orosz szakirodalomra korlátozódnak, bár akad egy vagy két más folyóirat is - mint pl. az Engineer's Digest vagy a Machinery Lloyd - amely a szakirodalom szélesebbkörű területéről veszi anyagát.

8/ Kézirással történő fordítás

A fontosabb fordítási módszerek közül már csak a kézirással történő fordítás tárgyalása van hátra. Belső használatra igen jól lehet az ilyen fordításokat is értékesítenünk, amelyek csak egy ember idejének felhasználása útján készülnek. Az ilyenfajta fordítások használhatósága természetesen főként azon fordul meg, mennyiben olvasható az illető kézírása. Általában azonban sok fordító inkább gépirással, mint kézirással készíti fordításait; ez a körülmény azután fokozza munkájuk használhatóságát. Az az idő, amit a fordításnak kézzel vagy géppel való leírása igénybevesz, a fordításra felhasznált időnek kb. 1/3 - 1/4 részét teszi ki.

Az alábbiakban megpróbálom a fentebb ismertetett fordítási módszereket táblázat alakjában összehasonlítani egymással. A fordítás alapjául 1.000 szavas orosz szövegnek angolra való átültetését vesszük. Összehasonlításunk alapja nagy vonalakban ebből áll: Tegyük fel, hogy olyan műszaki fordítót alkalmazunk, akinek évi fizetése átlagosan kb. 1.000 font. /Szándékosan használtam az "átlagos" kifejezést. Sokan vannak, akik ennél sokkal kevesebbet, viszont szép számmal akadnak, akik ennél sokkal többet keresnek/ Feltételezzük továbbá, hogy a gépiró hetenként 10 fontsterlinget kap. A szokásos kereskedelmi rezsi-költségre 100 %-ot számítunk. Ez az arány gazdasági hivatalunk szerint elfogadható számnak tekinthető.

Külső fordítás. /A Nyelvtudományi Intézet által meghatározott díjtétel pótdíjtétel nélkül/..... 3 £ 17 sh. + 5 sh.
/az 5 sh többlet a számlák, fizetések, nyugtatványok, stb. adminisztrációs költsége; könyvelőink szerint ez elfogadható díjtételnek tekinthető/.

<u>Belső fordítás</u> ,	kézirással vagy a fordító által való legépelés esetén.....	2 L 10 sh. - 2 L 15 sh.
" "	gépírónak való diktálás útján..	3 L 10 sh. - 3 L 15 sh.
" "	gyorsíró-gépírónak való diktálás útján.....	4 L 10 sh. - 4 L 15 sh.
" "	diktáló-gépbe való diktálás útján.....	3 L 10 sh. 6 d. - 3 L
	/6 d. a diktáló-gép amortizációjára esik/	15 sh. 6 d.
" "	szóbeli /vagy részbeni/ fordítás.....	17 sh. - 1 L 7 sh. 6 d.
" "	eskü alatt készült fordítás: ugyanolyan költségeket igényel, mint a fenti eljárások; ezekhez járul azonban még 25 - 33 %, azaz 3 L 3 sh. - 6 L 6 sh.	
<u>Fordítógép útján való fordítás</u> /valószínű költség/.....		1 sh. 6 d. - 2 sh.
<u>Munkaközösségben történő fordítás</u> a Természettudományi és Ipari Kutató Osztálynál:		8 sh. - 1 L 4 sh.
	ehhez járul még 5 sh. a számlák, fizetések, stb. adminisztrálásának költségeihez.	
	Vas- és Acél Intézetnél.....	1 L 10 sh.
	ehhez járul még 5 sh. a fenti költségekre.	
	Periodikáknál.....	4 d. - 6 d.
	" /40:1 felhasználhatósági tényezővel/.....	13 sh. 8 d. - 1 L.

A fenti táblázatból világosan kitűnik, hogy a fordítások költségei a 4 penny-s alacsony összegtől egészen 6 L 6 sh-ig terjedhetnek. .... El kell ismernünk, hogy ez valóban elég széles értékkála. Van

azonban még egy másik olyan tényező is, amit szinte lehetetlen felbecsülnünk, s ez: a gyorsaság, pontosság, a fordítás kivánt példányszáma /a Nyelvtudományi Intézet - tudomásunk szerint - általában 1.000 szavanként 6 d-t állapított meg egy-egy külön példány után/. De ezenfelül a tárgyra vonatkozó titoktartás is igen fontos tényező. A katonai titoktartás talán nem is olyan fontos, mint a kereskedelmi titoktartás. Igen sok vállalat nem szívesen adja ki fordításait külső fordító-vállalatoknak, mert nem akarja, hogy világgá kürtöljék azt, amire érdeklődése irányul.

A fordítások költségét azonban ezenfelül még egy tényező befolyásolja: a már fentebb említett fordításkészletek és kimutatások. A Természettudományi Fordítások Jegyzéke /Commonwealth Index of Scientific Translations, amelyet az Egyesült Királyságban az ASLIB hoz forgalomba/ és a Szláv Nyelvű Fordítások és Tartalmi Kivonatok Amerikai Katalógusa /American Catalogue of Slavic Translations and Abstracts/ a keresett fordításoknak a nyilvántartott fordításokhoz való viszonyát kb. 10 %-ban állapítja meg. Az ASLIB-Index esetében ez az összeg nagyobb, mint amilyen értéket a Scientific and technical translating UNESCO-könyv feltüntet; az általam közölt adat ezeknél újabb. Ezek alapján, ha pontosak akarunk lenni, akkor a fenti táblázatokban közölt számadatokat 10 %-kal csökkentenünk kell.

Szeretném aláhuzni még egyszer, hogy a fenti táblázat célja mindössze a fordítás pénzügyi oldalára vonatkozó általános tájékoztatás megadása.

.....

Eredeti cím: Economics of translation.
Megjelent: Aslib Proceedings. 1958. 5.sz. 115-120.lap.
OSzK.ford.sz.: 1964.